РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра біології, здоров’я людини та фізичної терапії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 02 КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Спеціальність А4 Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)
Освітня програма «Середня освіта (Біологія та здоров’я людини)»

психолого-природничий факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Концепція сталого розвитку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)».

Мова навчання: українська

Розробники: проф. Інна СЯСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Протокол від " 24 " червня 2025 року № 7
Завідувач кафедри кафедри біології, здоров'я людини та фізичної терапії

(проф. Інна СЯСЬКА)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету

Протокол від " 26 " червня 2025 року № 5
Голова навчально-методичної комісії психолого-природничого факультету

(доц. Ірина ТРОХИМЧУК)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Сяська І.О., 2025 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань
А Освіта</td><td colspan="2">**Вибіркова**</td></tr>
<tr><td>Модулів – **2**</td><td rowspan="5">Спеціальність:
А4 Середня освіта (Біологія та здоров’я людини**)**</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – **2**</td><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання: **підготовка презентацій по змістових модулях**</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – **90**</td><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="10">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3
самостійної роботи студента – 7</td><td rowspan="10">Освітній рівень:
магістерський</td><td>20 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>10 год.</td><td>4год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>82 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td colspan="2">9 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>залік</td><td>залік</td></tr>
<tr><td colspan="4"></td></tr>
</table>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основною **метою** навчальної дисципліни є: формування знань щодо теоретичних аспектів сталого розвитку. Дисципліна «Концепція сталого розвитку» забезпечує формування знань про оптимізацію і гармонізацію взаємовідносин людини і довкілля, створення теоретично обгрунтованих заходів по стабілізації та поліпшення екологічної ситуації в сучасних соціально-економічних умовах.

Майбутній учитель біології, основ здоров'я повинен усвідомити, що будь-яка діяльність людини впливає на довкілля, а погіршення стану біосфери небезпечно для всього живого, включаючи людину. Це висунуло проблему збереження біосфери нашої планети. Всебічне вивчення існуючих проблем, взаємовідносин людини із навколишнім середовищем повинні забезпечити стратегічні підходи до вирішення як нагальних, так і перспективних планетарних проблем людства та здійснення відповідної просвітницької роботи серед населення, зокрема, учнівської молоді. Ключову роль у цьому відіграватиме розвиток освіти в для сталого розвитку і формування екологічної культури і свідомості підростаючого покоління.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Концепція сталого розвитку» є:

- Сформувати у здобувачів вищої освіти стійкі знання про сталий розвиток.
- Навчити студентів комплексно підходити до вивчення актуальних проблем подолання екологічної кризи й сталого розвитку суспільства.
- Ознайомити студентів із стратегіями впровадження принципів сталого розвитку в економічній і соціальній сферах суспільної діяльності та в збереженні довкілля.
- Розкрити роль освіти для сталого розвитку у формуванні системи кометентностей майбутнього вчителя та реалізації базових принципів Нової української школи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких **компетентностей:**

- ЗК01.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК03.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК11. Здатність реалізовувати стратегію сталого розвитку з метою екологізації суспільної та індивідуальної свідомості.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання:

ПРН09. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог, у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ПРН11. Визначати залежність особливостей функціонування представників царств живої природи від ступеня розвитку форми організації життя, будови, місця в екосистемах та значення для збереження стабільності біосфери; аналізувати і пояснювати функціональні характеристики і стан біо(еко)логічних систем на різних етапах їхнього розвитку та у взаємозв'язку.

ПРН17. Розуміти норми власної безпечної поведінки, безпечну професійну поведінку щодо інших людей і щодо природного навколишнього середовища.

Очікувані результати навчання

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни студенти повинні мати глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, а саме: знати: історію формування концепції сталого розвитку, теоретичні засади та особливості її впровадження, економічні, соціальні, екологічні аспекти та загрози сталого розвитку на різних ієрархічних рівнях: від глобального до локального; розуміти стратегічну роль освіти в реалізації концепції сталого розвитку. Вміти аналізувати актуальні проблеми сучасності у контексті сталого розвитку, встановлювати їх причинно-наслідкові зв'язки, визначати шляхи оптимізації природокористування певних територій. Застосовувати приципи освіти для сталого розвитку у професійній діяльності вчителя, реалізовувати їх відповідно до положень концепції Нової української школи.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНО-КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ГЛОБАЛЬНІ ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Історичні передумови та теоретичні засади формування концепції сталого розвитку.

Основні поняття та визначення. Історія виникнення і формування концепції сталого розвитку. Міжнародні законодавчо-правові засади переходу суспільства до сталого розвитку. Основні принципи та рекомендації «Порядку денного XXI століття».

Практична робота 1. Історія виникнення і етапи формування концепції сталого розвитку.

Тема 2. Сутність концепції сталого розвитку: економічні, соціальні, екологічні та правові аспекти.

Міждисциплінарний характер концепції сталого розвитку. Теоретичне і прикладне обґрунтування екологічних, соціальних й економічних складових сталого розвитку та їх нормативно-правове регулювання.

Практична робота 2. Вивчення індикаторів сталого розвитку: економічних, інституційних, соціальних, освітніх, екологічних.

Тема 3. Ключові завдання і глобальні цілі сталого розвитку.

Досягнення цілей сталого розвитку в економічній сфері суспільної діяльності: подолання бідності й голоду, забезпечення гідної праці й економічного зростання, інновації в промисловості та інфраструктурі, створення передумов для відповідального виробництва і споживання, розвиток альтернативної енергетики. Досягнення цілей сталого розвитку в соціальній сфері (забезпечення якісної освіти, гендерної рівності, поліпшення стану

здоров'я та боротьба з дитячою смертністю й інфекційними хворобами, скорочення соціальної нерівності, проведення виваженої демографічної політики, підтримання миру, партнерства і стабільності). Екологічний аспект суспільної діяльності та його цілі: збалансоване природокористування водними, лісовими, ґрунтовими і морськими ресурсами, захист екосистем суші, пом'якшення змін клімату, збереження біорізноманіття, забезпечення належних санітарних потреб населення в чистій воді, повітрі, стабільності урбанізованих екосистем.

Тема 4. Принципи сталого розвитку та можливості їх впровадження на різних ієрархічних рівнях.

Принципи поваги і турботи до всіх живих співтовариств; збереження життєздатності й розмаїтості біоресурсів Землі. Принцип поліпшення якості людського життя. Принципи забезпечення сталого використання відновлюваних ресурсів та мінімізації виснаження невідновлюваних ресурсів.
Потреба зміни індивідуальної і суспільної свідомості задля природобезпечної діяльності. Фактори ризику сталого розвитку.

Тема 5. Впровадження стратегії сталого розвитку в Україні та інструменти її реалізації.

Реалізація Концепції сталого розвитку в Україні. Особливості формування стратегії сталого розвитку в Україні. Стратегічні цілі розвитку України до 2030 року. Практичні завдання для досягнення цілей розвитку. Засоби реалізації концепції (інструменти). Вектори здійснення реформ. Першочергові пріоритети реалізації стратегії.

Практична робота 3. Оцінювання індексів сталого розвитку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ ОСВІТИ В РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 6. Політика в галузі освіти для сталого розвитку (ОСР).

Концепція регіональної системи освіти для сталого розвитку в Україні: нормативно-правова база. Особливості концепції освіти для сталого розвитку. Система освіти для сталого розвитку. Концепція розвитку педагогічної освіти. Зміст та структура формальної і неформальної освіти.

Тема 7. Основні напрями реалізації базових принципів сталого розвитку в освіті України.

Підходи до реалізації змісту освіти для сталого розвитку в світі та Україні. Основні напрями державної політики щодо впровадження системи освіти для сталого розвитку. Етапи і зміст освіти для сталого розвитку в дошкільній, загальній середній, професійно-технічній, передвищій і вищій, позашкільній і післядипломній освіті.

Практична робота 4. Методичні підходи в системі освіти задля сталого розвитку.

Тема 8. Роль освіти для сталого розвитку у формуванні системи компетентностей майбутнього вчителя.

Рекомендовані програми навчальних курсів з питань ОСР для майбутніх вчителів в системі вищої педагогічної освіти. Формування екологічної, здоров'язбережувальної та інклюзивної компетентності вчителя засобами освіти для сталого розвитку. Розвиток громадянської та підприємницької компетентності педагога засобами ОСР.

Тема 9. Реалізація ідей ОСР в концепції Нової української школи (НУШ).

Концептуальні засади Нової української школи. Наскрізні лінії НУШ як засіб інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, навчальних предметів і предметних циклів. Реалізація насзкрізних ліній «Екологічна безпека і сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» засобами освіти для сталого розвитку.

Практична робота 5. Застосування засобів освіти для сталого розвитку в базовій та старшій середній школі.

Тема 10. Екологічна освіта і виховання як основа освіти для сталого розвитку.

Екологічна освіта для сталого розвитку та екологічна культура, етика, свідомість. Сучасні форми, методи і засоби формування екологічної компетентності школярів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретично-концептуальні засади та глобальні цілі сталого розвитку												
Тема 1. Історичні передумови та теоретичні засади формування концепції сталого розвитку.	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 2. Сутність концепції сталого розвитку: економічні, соціальні, екологічні та	12	2	2			8	12	2				10

правові аспекти.												
Тема 3. Ключові завдання і глобальні цілі сталого розвитку.	10	2				8	14					14
Тема 4. Принципи сталого розвитку та можливості їх впровадження на різних ієрархічних рівнях.	6	2				4	6					6
Тема 5. Впровадження стратегії сталого розвитку в Україні та інструменти її реалізації.	14	2	2			10	6					6
Разом за змістовим модулем 1.	52	10	6			36	48	4	2			42
Змістовий модуль 2. Стратегічна роль освіти в реалізації концепції сталого розвитку												
Тема 6 Політика в галузі освіти для сталого розвитку (ОСР).	10	2				8	10					10
Тема 7. Основні напрями реалізації базових принципів сталого розвитку в освіті України.	8	2	2			4	12		2			10
Тема 8. Роль освіти для сталого розвитку у формуванні системи компетентностей майбутнього вчителя.	6	2				4	6					6
Тема 9. Реалізація ідей ОСР в концепції Нової української школи (НУШ).	6	2	2			2	6					6
Тема 10.	8	2				6	8					8

Екологічна освіта і виховання як основа освіти задля сталого розвитку.												
Разом за змістовим модулем 2	38	10	4			24	42		2			40
Модуль 2												
ІНДЗ					9						9	
Усього годин	**90**	**20**	**10**		**9**	**60**	**90**	**4**	**4**		**9**	**82**

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з.п.	Назва теми	Год.
Змістовий модуль 1. Основні поняття, етапи формування, принципи та складові концепції сталого розвитку		
1.	Історія виникнення і формування концепції сталого розвитку.	2
2.	Вивчення індикаторів сталого розвитку: економічних, інституційних, соціальних, освітніх, екологічних.	2
3.	Оцінювання індексів сталого розвитку.	2
	Всього за модуль	**6**
Змістовий модуль 2. Стратегічна роль освіти в реалізації концепції сталого розвитку		
4.	Методичні підходи в системі освіти задля сталого розвитку.	2
5.	Застосування засобів освіти для сталого розвитку в базовій та старшій середній школі.	2
	Всього за модуль	**8**
	ВСЬОГО	**10**

8. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з.п.	Назва теми	Год.
1.	Доповіді «Римського клубу» та його роль у формуванні концепції сталого розвитку	2
2.	Значення конференції «Ріо - 92» для впровадження концепції сталого розвитку	2

3.	Глобальні зміни клімату та їх вплив на соціально економічну ситуацію в регіонах.	2
4.	Збереження біорізноманіття та необхідність територіальної охорони.	2
5.	Глобальні екологічні та економічні наслідки зменшення лісистості	2
6.	Забруднення гідросфери, прогнози на майбутнє	8
7.	Глобальні соціальні проблеми людства.	4
8.	Політична криза, як фактор ризику сталого розвитку.	6
9.	Тенденції природокористування.	4
10.	Поводження з відходами – як першочергова загроза реалізації концепції сталого розвитку.	4
11.	Цілі сталого розвитку.	4
12.	Класифікація факторів ризику сталого розвитку.	4
13.	Принципи сталого розвитку	4
14.	Проблеми впровадження принципів сталого розвитку в систему освіти України.	12
	ВСЬОГО	**60**

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання з курсу «Концепція сталого розвитку» передбачає підготовку презентацій по змістових модулях, що включає наступні види робіт:

- складання опорно-логічних схем відповідно до вивченого теоретичного матеріалу;
- підготовка та захист науково-інформаційних матеріалів;
- підготовка бібліографії стратегії сталого розвитку природи і суспільства.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

МН1 –словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 –практичний метод (практичні заняття);
МН3 –наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 –відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 –самостійна робота (розв’язання завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

12. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ.

МО2 –усне або письмове опитування;
МО4 –тестування;
МО5 – командні проєкти;
МО6 – реферати, есе;
МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
МО9 – захист практичних робіт;
МО10 –залік.

13. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:

- залік;
- усне опитування під час практичних занять та захист звітів за результатами виконання завдань;
- контроль рівня теоретичних знань студентів у формі модульної контрольної роботи;
- контроль за самостійною роботою студентів у формі колоквіуму;
- перевірка індивідуальних науково-дослідних завдань;
- перевірка рефератів, есе.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу..	ПРН09.	Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог, у широких або мультидисциплі нарних контекстах.	МН 1,2, 5, 6,7.	МО 3, 5, 7, 8.
ЗК02.	Знання і розуміння предметної області та розуміння	ПРН17.	Визначати залежність особливостей функціонування представників	МН 1,2, 3,4,5.	МО 2, 3, 6, 9, 10.

	професійної діяльності.		царств живої природи від ступеня розвитку форми організації життя, будови, місця в екосистемах та значення для збереження стабільності біосфери; аналізувати і пояснювати функціональні характеристики і стан біо(еко)логічних систем на різних етапах їхнього розвитку та у взаємозв'язку.		
ЗК03.	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПРН09.	Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог, у широких або мультидисциплінарних контекстах.	МН 2, 5, 6,7.	МО 2, 4, 7, 8.
ЗК11.	Здатність реалізовувати стратегію сталого розвитку з метою екологізації суспільної та індивідуальної свідомості.	ПРН17.	Розуміти норми власної безпеч-ної поведінки, безпечну професійну поведінку щодо інших людей і щодо природного навколишнього середовища.	МН 1,3, 4,5.	МО 2, 3, 8, 1.

14. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	**Оцінка в ЄКТС**	**Значення оцінки ЄКТС**	**Критерії оцінювання**	**Рівень компетентності**	**Оцінка за національною шкалою**	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	

60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювальні форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

15. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модуль 1,2 (залік)

<table>
<tr><td colspan="10">Поточне тестування та самостійна робота</td><td rowspan="3">Залік</td><td rowspan="3">Сума</td></tr>
<tr><td colspan="5">Модуль 1</td><td colspan="5">Модуль 2 (ІНДЗ)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Змістовий модуль 1</td><td colspan="3"></td><td colspan="2">Змістовий модуль 2</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td>Т4</td><td>Т5</td><td>Т6</td><td>Т7</td><td>Т8</td><td>Т9</td><td>Т10</td><td rowspan="4">20*</td><td rowspan="4">10</td><td rowspan="4">100</td></tr>
<tr><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td></tr>
<tr><td colspan="5">Модульний контроль – 10</td><td colspan="5">Модульний контроль – 10</td></tr>
</table>

*Оцінювання ІНДЗ може включати також заохочувальні бали студентам, які нараховуватимуться за такі види роботи і в такому обсязі:

• участь студента в роботі наукової конференції – 3 бали;

• видання тез доповіді чи наукової статті – 3-5 балів відповідно.

16. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Самостійна робота студентів над теоретичним та практичним матеріалом навчальної дисципліни здійснюється в таких формах:

- вивчення теоретичного матеріалу, що викладений на лекційних заняттях та призначеного для самостійного опрацювання;
- індивідуальне та групове виконання навчальних завдань, розв'язування евристичних задач із реальної предметної області.

В якості навчально-методичного забезпечення самостійної роботи студентів використовується базова та додаткова література з дисципліни, інтернет-ресурси, матеріал лекцій, методичні рекомендації для виконання завдань практичних робіт та виконання самостійної роботи.

Сяська І.О. Концепція сталого розвитку: навчально-методичний посібник. Рівне: РДГУ, 2023. 64 с.

17. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік контрольних питань, що виносяться на залік:

1. Сутність поняття «сталий розвиток».
2. Інструменти сталого розвитку.
3. Передумови виникнення стратегії сталого розвитку.
4. Принципи сталого розвитку
5. Економічні індикатори сталого розвитку.
6. Інституційні індикатори сталого розвитку.
7. Соціальні індикатори сталого розвитку.
8. Освітні індикатори сталого розвитку.
9. Екологічні індикатори сталого розвитку.
10. Індикатори сталого розвитку для України.
11. Сутність Стратегії сталого розвитку України.
12. Що таке «Концепція сталого розвитку України»?
13. Концепції переходу України до сталого розвитку: загальна характеристика.
14. Проблеми України на шляху до сталого розвитку.
15. Основні глобальні екологічні проблеми початку XXI століття.
16. Перспективи розвитку людського суспільства на XXI століття.
17. Характеристика доповіді Гру Харлем Брундтланд «Наше спільне майбутнє».
18. Всесвітній Саміт зі сталого розвитку у Ріо-де-Жанейро (1992 р.).
19. «Порядок денний на XXI століття»: загальна характеристика.
20. Основні розділи «Порядку денного на XXI століття». Екологічні та освітні питання в «Порядку денному на XXI століття».
21. Всесвітня зустріч на вищому рівні зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі (2002 р.).

22. Підсумки десятиріччя від Саміту в Ріо-де-Жанейро (1992) до зустрічі у Йоганнесбурзі (2002).
23. Характеристика поняття Місцевого порядку денного на XXI століття.
24. Глобальні зміни клімату та їх вплив на соціально економічну ситуацію в регіонах.
25. Збереження біорізноманіття та необхідність територіальної охорони.
26. Глобальні екологічні та економічні наслідки зменшення лісистості.
27. Забруднення гідросфери, прогнози на майбутнє.
28. Реалізація концепції сталого розвитку в поводженні з відходами.
29. Вимоги екологічного імперативу в освітній галузі.
30. Сутність поняття «освіта для сталого розвитку».
31. Основні засади освіти для сталого розвитку.
32. Підходи до реалізації змісту освіти для сталого розвитку в світі.
33. Міжнародний проект «Освіта для сталого розвитку в дії».
34. Підходи до реалізації змісту освіти для сталого розвитку (ОСР) в Україні.
35. Зміст дошкільної освіти для сталого розвитку.
36. Зміст початкової шкільної освіти для сталого розвитку
37. Зміст загальної середньої освіти для сталого розвитку.
38. Зміст позашкільної освіти для сталого розвитку.
39. Зміст вищої освіти для сталого розвитку.
40. Екологічна освіта і виховання для сталого розвитку.
41. Методичні підходи в системі освіти задля сталого розвитку.
42. Упровадження принципів ОСР на засадах педагогіки емпауермент.
43. Методика оцінювання індексів сталого розвитку.
44. Форми і методи шкільної екологічної освіти для сталого розвитку.
45. Проблеми впровадження принципів сталого розвитку в систему освіти України.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Екологічна освіта для сталого розвитку у запитаннях та відповідях: науково-методичний посібник для вчителів / за ред. О. І. Бондаря. Херсон : Грінь Д.С., 2015. 228 с.

2. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник для післядипломної освіти. Суми, 2006. 383 с.

3. Методологія сталого розвитку: цивілізаційний контекст: монографія / В.Х. Арутюнов, С.І. Присухін, В.М. Свінціцький, Т.В. Глєбова, Т.С. Пітякова, Т.М. Дерев'янко, В.І. Пустовойт. Київ: Нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана, 2010. 296 с.

4. Підготовка вчителів до викладання питань сталого розвитку. Навчально-методичні матеріали для викладачів вищих педагогічних навчальних закладів та системи післядипломної педагогічної освіти: Посібник / О.І.Пометун та ін. За ред. О.І.Пометун. Київ : Педагогічна думка, 2015. 120 с.

5. Сяська І.О. Теорія і практика компетентнісно орієнтованої екологічної освіти майбутніх учителів природничих дисциплін: Монографія. Рівне: Видавець О.Зень, 2020. 440 с.

6. Сяська І. Впровадження концепції сталого розвитку в теорію і практику вітчизняної вищої педагогічної освіти. *Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи:* колективна монографія / голов. ред. В. В. Любарець, В. В. Бахмат. Київ: Міленіум, 2020. Розд. 2. С. 112–122.

7. Siaska Inna. The concept of sustainable development as a methodological basis for the ecological of education in higher pedagogical institutions. *Theoretical and applied aspects of sustainable development collective monograph.* Katowice, 2020. Monograph 33, part 2. P. 75–82.

Додаткова література:

1. Аналіз сталого розвитку –глобальний і регіональний контексти: У 2 ч. / Міжнародна рада з науки (ICSU) [та ін.]; наук. кер. М.З.Згуровський. Київ: НТУУ «КПІ». 2009. Ч.2. Україна в індикаторах сталого розвитку. Аналіз. 2009. 200 с.

2. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / за заг. ред. В.М.Гейця. Київ: НВЦ НБУВ, 2009. 687 с.

3. Звіт з людського розвитку в Україні. Людський розвиток і європейський вибір України. Програма розвитку ООН в Україні. 2008. 110 с.

5. Кисельов М.М. Канак Ф.М., Гардашук Т.В. Методологія екологічного синтезу: єдність людини та природоохоронних аспектів. Київ: Наукова думка, 1995. 158 с.

6. Концепція національної системи освіти для збалансованого розвитку / О.І. Бондар, Т.В. Тимочко, Г.Б. Марушевський та ін. *Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги.* 2011. № 9. С. 15–19.

7. Програма дій «Порядок денний на XXI століття» / перекл. з англ.: ВГО «Україна. Порядок денний на XXI століття». К.: Інтелсфера, 2000. -360 с.

8. Трегобчук В. М. Концепція сталого розвитку для України. *Вісник НАН України*. 2002. № 2. С. 31 – 40.

9. Устойчивое развитие: теория, методология, практика: учебник /под ред. Л.Г. Мельника. Сумы: Университетская книга, 2009. 1216 с.

19. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Кононенко О.Ю. Атуальні пролеми сталого розвитку. Навчально-методичний посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/posibnik_Kononenko.pdf

2. Пилипко В.А., Боголюбов В.М., Піскунова Л. Е. Стратегія сталого розвитку. Навчальний посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ecoacademy.org.ua/sites/default/files/theme_files/prylypko_ta_in._2008_posibn._strategiya_stalogo_rozvytku.pdf

3. Основи стратегії сталого розвитку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://stud.com.ua/33546/ekologiya/osnovi_strategiyi_stalogo_rozvitku

4. Сталий розвиток: екологічна, соціальна, економічна складові. [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://buklib.net/books/23305/
5. Проєкти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/articles/1566/
6. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року // проект, текст документа. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB/Downloading/SD%20Project_Ukraine_version%203-2-1.pdf
7. Указ Президента України про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text
8. Сяська І.О. Методичні матеріали до вивчення курсу «Концепція сталого розвитку» https://drive.google.com/drive/folders/1SfoEd14pknmvN2xH4eSLP2zrgRbJ8yAo